

בית שמאי פרק חמישי נויר

לד.

עין משפט נר מצוה

א ב מ"י פ"ב מהלכות
מדות הלכה ט.
ג ב מ"י ט"ז הלכה י.
ג א מ"י פ"ה מהלכות
מדות הלכה א סג
לאין רגמ:
ב ד מ"י ט"ז הלכה ג.
ג ה מ"י ט"ז הלכה ב.

פ' הרא"ש

והתניא ר"י אומר משום
ר"ש וכו' תימה אמאי מיתי
ברייאתא מתני' גופא ה"ל
לאחיי דקתני ר"ט אומר
אין אחד מהם נויר. וי"ל
דאמר אין אחד מהם נויר
דמפרש טעמי דר"ט. ועוד
דמגני' מציינו לפרושי ר"ט
אומר אין אחד מהם נויר
דאי אלא כולם ספק. אבל
בברייאתא אין לפרש כן
ד"כ היינו ר"ט [דמתני']
הלכך משמע ליה לפרושי
דאינן נוירין כלל הלכך
מוקי לה כו' יהודה דכרי
דסבר דלא מחית איניש
נפשיה לספקיא וברעמו
שאם לא יתברר שלא יא
עליו שום נויר: ראה את
הרינו נויר אם הוא זה חיה
והב' אמר הרינו נויר אם
אין חיה והג' אמר הרינו
נויר אם הוא בהמה והד'
אמר הרינו נויר אם אינה
בהמה והה' אמר הרינו
נויר אם הוא חיה ובהמה
והו' אמר הרינו נויר אם
הוא חיה ולא בהמה.
והז' עוד שלשה עממה
הא' אמר הרינו נויר אם
אחד מכם נויר. והב"ב אמר
הרינו נויר אם אין אחד
מכם נויר. והג' אמר הרינו
נויר אם כולם נוירים.
והי"א איכפל תנא לטוסם
כ"ש ד"ב"ה מ' שאינו
דכרינו לא הונו נויר. וי"ל
אשפעין נמי ל"ב"ה דספק
נויר הונו דכרי הונו ספק חיה
וספק בהמה וספק בריה
ופתחירי ביה חומרת
שניהם ואסור בהרבעה עם
שניהם כדאיתא בשליה
נ"ל: כלאים: בשלמא ט'
נוירם כגון דהונו גברי
טובא כדפרושי במתני' אבל
ט' נוירות לחד גברא היכי
משכחת לה. בשלמא שית
מ"ל כגון שאמר אדם
אחד מה שאמרו הששה
אחד חיה שאינו חיה שזה
בהמה שאינו בהמה שהוא
חיה ובהמה שאינו חיה
ובהמה אבל מה שאמרו
ג' האחרונים לא מ"ל תד
גברא. כגון דאמר הרינו
נויר ונוירות הכל עלי
דאם ט' שהתפיסו כדפרושי
במתני' ואמר האחד כל דין
נויר שעל כולם עלי נמצא
ל"ש ט' נוירות שנו עליו
ולב"ה ט' ספק נויר:
סליק פירקא

א ב וכל היולא מן הגפן
מתפרץ כגון ענבים לחים
ועשם ופולגים וכו'.

לצית הלל לא הונו נזירות בטעות: אימא מי שנתקיימו דכריו אצ"י אמר
כגון דלמך אי נמי לאו פלוני הוא אהוי נויר ומאי לא נתקיימו דכריו
[הראשונים]. ומיירי שחזר צו תוך כדי דבור ואגב אורחיה קמ"ל
דמך כדי דבור כדבור דמי ודכריו האחרונים עיקרים:

ס' הרתיע אחריו אינו נויר. הא
אמא לקמן הונו נויר מני
אי כ"ש אפי' צהרתי לאחוריו הונו
נויר וכצ"ה נמי לא דלצ"ה כיון דלילו
אמא לקמן הונו נויר אמו שנתקיימו
דכריו כי נמי הרתיע הונו ספק נויר:
אילמא ר' טרפון מי הונו ספקי' נויר.
כיון דנשעה שגד לא ידע אם פלוני
או לא: **והרתיע** בו. ואי קשה
דשמא יתחא ליה לאיתויי הצרייתא
דמפרש טעמא דקרא: **אלא ר"י**
דברי הונו. דלמך דלא מוחית איניש
נפשיה לספיקא אכל אי יודע מי הונו
הונו נויר ומימה דהכא משמע דלר"י
היכא שגדע מי הונו דהונו נויר אפי'
שלא הפילא נדכו וצפ"צ דנדרים
(דף יט.) קאמר רב אשי הונו ר"י
דכרי הונו ר"י משום ר' טרפון הונו
אחד מהן נויר וצדן הונו דכי נמי
לא נגנב לר"י דלילו נויר דל"ה
הפלאה והא דתניא נגנב לרבנא
דל"ה ורין לומר דלר"ב אשי לא
נשית מתני' דהכא לר"י אלא נשית
לתנא דפ"צ דלעיל (דף יג.) דלמך
הפילה אשמו אינו נויר אלא: ה"ל צן
הונו נויר א' אפי' דנשעה שגד
[לא] הונו הפלאה הלכך מתני' דהכא
אמא כותיה: **תנא חדא ט'**
[נוירים]. גזי כו' דמתני' ג' דכו
נתפסין כספיקות ^(א) (לחיה) דמתן
צמתני' ותני אידך ט' מיריות דמשמע
לאדם אחד חלים עליו ט' מיריות
מספיקא דכו: **בשלמא ט'**
נוירים] משכחת לה כגון דהונו גברי
מובא דאתפסין ואוי'. לענין המפורש
צמשה אלא ט' מיריות צאדם אחד
היכי משכחת לה צשלמא ט' משכחת
לה כגון שאומר הרינו נויר שזה חיה ושאלן
זה בהמה חיה ובהמה חיה וזה לא חיה ולא בהמה אלא
אידך תלמא היכי משכחת לה והא שאמא מכם נויר (קאמר) שאלן
אחד מכם נויר שכולכם מירין לא שייכי צמד גברא: **כגון דאמר**
הרינו נויר ונוירות הב' ע"י. ראה ט' בני אדם שנתפסו עממן
צנוירים צכו ואמר הרי עלי כל דין מיריות כולם הרי יש עליו
תשעה ספיקות מיריות ואם ירעה לתקן עממו יאמר אם יש עלי
ט' מיריות חובה מוטע ואם לאו הרי עלי ט' מיריות נדבה:

הדרן עלך בית שמאי

שלשה מינין אסורין בנויר הטומאה
והתגלחת והיוצא מן הגפן וכול
היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה והיו
חייב עד שיאכל מן הענבים בזית
משנה

לה כגון שאומר הרינו נויר שזה חיה ושאלן זה חיה שזה בהמה ושאלן
זה בהמה חיה ובהמה חיה ושאלן זה לא חיה ולא בהמה אלא
אידך תלמא היכי משכחת לה והא שאמא מכם נויר (קאמר) שאלן
אחד מכם נויר שכולכם מירין לא שייכי צמד גברא: **כגון דאמר**
הרינו נויר ונוירות הב' ע"י. ראה ט' בני אדם שנתפסו עממן
צנוירים צכו ואמר הרי עלי כל דין מיריות כולם הרי יש עליו
תשעה ספיקות מיריות ואם ירעה לתקן עממו יאמר אם יש עלי
ט' מיריות חובה מוטע ואם לאו הרי עלי ט' מיריות נדבה:

הדרן עלך בית שמאי
שלשה מינין אסורין בנויר הטומאה. דכתיב (צמדנר ו) על
[נפש] מת לא יבא: והתגלחת. קדוש⁵ יהיה גדל
פרע: והיוצא מן הגפן. דכתיב ענבים לחים ויבשים לא יאכל:
ובל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה. כגון ענבים לחים
ויבשים חרננים חגים שאם יאכל כזית מכוון לוקח משום
דכתיב מכל אשר יעשה מגפן היין מתרננים כו':

ואמר לנו המורה דהך סתם מתני' דהכא מיתוקמא אפילו
לא מיתוקמא דלילו צ"ה לא מיתוקמא מר (סוהין דף ב.) כו' לא הכריעו צו חכמים אי מין בהמה הוא או מין חיה הוא אפילו צ"ה מרוד להו נויר ודיקא
נמי ט' וסמתא דמתני' דכו צ"ה היא דאם איתא דלצ"ה לא סבידא להו דספק נויר הונו מני אפריא דקא בעי [ג]. (תנא) מני מתני' דמני הרתיע
לאחוריו אינו נויר אילמא ר"ט כו' הא איכא ליה למימר דצ"ה היא אלא מדקא מהדר לאוקומא אליבא דחד תנא היינו טעמא משום דליליבא דצ"ה
לא מיתוקמא דלילו צ"ה הונו נויר גמור כי הרתיע לאחוריו דקסברי צ"ה מיריות וספק הונו נויר: **הדרן עלך בית שמאי**
שלשה מינין וכו' וכל היולא מן הגפן. כגון חרץ וין וחומץ מתפרפין זה עם זה לכות: ^(א) ואינו חייב עד שיאכל מן הענבים כוית. ל"ה והא
נמי מייחייב על ג' וחרץ אלא הא אמא לאשמועינן דלילו חייב אלא צכות מ'. והא דקתני ענבים לאפוקי מרבי אלעזר כדמפרש בגמ' [ע"ב]:

מני אילמא ר' טרפון. ור' יהודה דבר פלוגמיה דר"ש נקיט לה
אליבא דר' טרפון והאי דקאמר ר' טרפון משום דסליק מיניה. הא
אמא לקמן הונו נויר: והסניא ר"י **אומר משום ר' טרפון אין אחד.**
מכל אלו צצמתנתנו) הונו שנים מהלכים צדך כו' אינו נויר: אלא

ר"י דכרי הונו. דלמך ספק מיריות
להקל וכיון ^(א) דהדכא ספק אם איש
פלוני הונו ^(ב) דומיא דכרי דלילו יודע
אם יש צו מאה כור אם לאו אינו
נויר: **ר"ש סבר כיון דלילו לא נגנב**
דלמא הונו ציה מאה כור והונו נויר
השאה נמי. דנגנב חיישין ^(ג) שיהא צו
מאה כור ולהונו נויר. והכי נמי צהאי
דהרתיע לאחוריו כיון דלילו אמי
לקמן יודעין ציה דהוא פלוני שזה
מר עליו והונו נויר ^(ד) והשתא נמי ליהוי
נויר ואפילו צ"ה הלכך אי אפשר
לו לפטור את עממו צלא מיריות אלא
דלמך אם כדברי היה הרינו נויר כו':

מתני' ראה אם הכו כו' פולג
נוירין. ואליבא דר"ש דלמך הקדש
צטעות הונו הקדש והוא הדין
למיר צטעות: **גמ' טני חדא.** על
מתני' דלית צה ט' מיריות: **ויפלא**
אידך ט' נויריות. יש צו לאדם אחד:
צשלמא ט' נויריות. משכחת לה כגון
דהונו גברי טפי דאיתפסו ואילו צהדי
הדי דפתח חד ואמר הרינו נויר שזו
חיה והב' אמר הרינו נויר שאין זו חיה
והג' אמר הרינו נויר שזו בהמה והד'
אמר הרינו נויר שאין זו בהמה והה'
אמר הרינו נויר שזו בהמה וחיה והו'
אמר הרינו נויר שאין זו לא חיה ולא
בהמה ואיתפסו השאר צאלו שגדו
על הכו ואמר השציעי הרינו נויר שא'
מכם נויר והח' אמר הרינו נויר שאין
א' מכם נויר והט' אמר הרינו נויר
שכולכם מירין הרי כולן מירין ויש
כאן ט' מיריות. אלא ט' מיריות אחד
גברא היכי משכחת לה: **צשלמא שית.**
קמיימא דכו מני למימריניהו חד גברא
אלא אידך צצא דחד מנכון נויר
שאלן אחד מכם נויר לא משכחת לה
אלא צצברי טובא: **אמר רב ששס.** משכחת לה ט' מיריות כגון

דלמך הרינו נויר ונוירות הכל עלי דלמך הרינו נויר שזה חיה ושאלן זה חיה שזה בהמה ושאלן זה בהמה חיה ובהמה חיה ושאלן זה לא חיה ולא בהמה אלא
אידך תלמא היכי משכחת לה והא שאמא מכם נויר (קאמר) שאלן
אחד מכם נויר שכולכם מירין לא שייכי צמד גברא: **כגון דאמר**
הרינו נויר ונוירות הב' ע"י. ראה ט' בני אדם שנתפסו עממן
צנוירים צכו ואמר הרי עלי כל דין מיריות כולם הרי יש עליו
תשעה ספיקות מיריות ואם ירעה לתקן עממו יאמר אם יש עלי
ט' מיריות חובה מוטע ואם לאו הרי עלי ט' מיריות נדבה:

דלמך הרינו נויר ונוירות הכל עלי דלמך הרינו נויר שזה חיה ושאלן זה חיה שזה בהמה ושאלן זה בהמה חיה ובהמה חיה ושאלן זה לא חיה ולא בהמה אלא
אידך תלמא היכי משכחת לה והא שאמא מכם נויר (קאמר) שאלן
אחד מכם נויר שכולכם מירין לא שייכי צמד גברא: **כגון דאמר**
הרינו נויר ונוירות הב' ע"י. ראה ט' בני אדם שנתפסו עממן
צנוירים צכו ואמר הרי עלי כל דין מיריות כולם הרי יש עליו
תשעה ספיקות מיריות ואם ירעה לתקן עממו יאמר אם יש עלי
ט' מיריות חובה מוטע ואם לאו הרי עלי ט' מיריות נדבה:

דלמך הרינו נויר ונוירות הכל עלי דלמך הרינו נויר שזה חיה ושאלן זה חיה שזה בהמה ושאלן זה בהמה חיה ובהמה חיה ושאלן זה לא חיה ולא בהמה אלא
אידך תלמא היכי משכחת לה והא שאמא מכם נויר (קאמר) שאלן
אחד מכם נויר שכולכם מירין לא שייכי צמד גברא: **כגון דאמר**
הרינו נויר ונוירות הב' ע"י. ראה ט' בני אדם שנתפסו עממן
צנוירים צכו ואמר הרי עלי כל דין מיריות כולם הרי יש עליו
תשעה ספיקות מיריות ואם ירעה לתקן עממו יאמר אם יש עלי
ט' מיריות חובה מוטע ואם לאו הרי עלי ט' מיריות נדבה:

(א) (מוספתא פ"א) לקמן סב.
עירובין פב. סנהדרין כה.
מגייל. מיריות טי. כה.
(ג) [מיריות טי. ע"ש לעיל ח.
מוספתא פ"ב]. א. [קמן
מד.]. ד. [לעיל ב.]. ט. ש"ך
[עיל ג.]. א. א' הרהב.

נוסחת הריב"ן

[א] דהונו: [ב] כמו שזכר דומיא
דכרי הונו: [ג] שמה טי: [ד]
[ה] הקדש טעמא: [ו] עליו
הקדש: [ז] עליו מתחלקות
מני אדם: [ח] וכונו שאמר
ממשקיו: [ט] איניש:
[י] דקמתא: [יא] כנסת:
[יב] ד"ה אפי' חייב כו'
דמפרש גמרא ליתא ציה ליהוי
כאן רק מלא צעמור צ' אמי
ד"ה חף כל פרי גמור כו':
[יג] והי' נמי שחייב על ג'
כו' מן צכות ודאי הונו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' כגון דלמך הרינו
נויר תמיא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א' ר"ש ד"ה אמר רב
ששס וכו' וכונו ששעשיו.
י"ב ע"י א"מ: [ב] תוס'
ד"ה אלא ר"י וכו' אפי'
דנשעה שגד לא חיה
הפלאה. י"ב ע"י א"מ:
ג' ר"ה תנא חדא ט' מיריות
גזי כו' דמתני' דכ"ה
דכו ומתקן וי"ב דנשעה
מתפסין ע"י א"מ:

הגהות התוספות

1. תיבת ספק מתקן.
2. צפ"ה דל"ה ספ. צ'.
3. אכל ותיבת אלא מתקן.
4. צ"ל פתנין. 5. צ"ל דכתיב
קדוש.

מוסף רש"י

אין אחד מהן נויר. שיש
יושבו ואמר עובד, זה אומר
פלוני העובר מיר הוא, זה
אומר אינו מיר, ואמר אחד
הרינו מיר אם כמותו הוא
שואל מיר, וחבירו אומר
הרינו לא כמותו אינו אמי
מיר, ושניהם מהמיוסם
למיריות, ומלא כאחד מהם,
ואמר ר' טרפון אין אחד
מכם נויר, ששל ספק אמר
דכרי תחילת ואלו ז'
הפלאה, דכי יפילא איש
יפרש משמע (סנהדרין כה.
ובניין שרובין פב. והנינה
י. לפי שלא נתנה
נויריות. ליהוי מיר כמליה.
ובכפא. אלא להפלאה.
דהפלאה ודלית מפורשת
(הנינה י.) שיהא מיר
מפורש על הדליל אלא
צכות ספק אי מיר אמו
הכא כגנזו (עירובין פב.)
דבעין נשעה שגד מיר
יודע אי הונו מיר (נדרים
ט.) ומצאו שגנב א'
שאמר. ואין יודע אם היה
שם מאה כור או לא (נדרים
ט.) ר"ש אומר, שחייב
במיריות, הונו דהונו ספק
אי הונו ציה מאה כור אמרין
וליהוי מיר, שעל ספק מיריות
להתמיר (ביע"ה).
הדרן עלך בית שמאי